

LXXX.

B e t æ n k n i n g

over

Forflag til Lov om en forhøiet Pigning til Amternes Skolefond.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 23de Mai 1870.)

Som bekjendt er det i Loven af 8de Marts 1856 § 7 c. bestemt, at Skoleraadet „ikke uden speciel Lov“ kan paaligne noget Bidrag, der er saa stort, at den paa Amtet faldende Deel kommer til at udgjøre mere end 24 β for hver Tønde Hartkorn, og det Beløb, som svarer dertil for Kjøbstædernes Vedkommende. I Dvereensthemmelse hermed havde Regjeringen forrige Aar forelagt Landsstinget et Lovforslag, som bemyndigede den til at paaligne Ringkjøbing Amts Landdistricter indtil 36 β for hver Tønde Hartkorn og dets Kjøbstæder i Forhold hertil; men da Thingets Udvalg antog, at flere Amter snart vilde komme i en lignende Trang til en høiere Pigning, ønskede det, at Regjeringen istedetfor den specielle Lov fremkom med en almindelig Lov for samtlige Skolefond, og dette Dnsse har den imødekommet ved det foreliggende Lovforslag.

Udvalget har erhvervet sig fra Ministeriet samtlige Virksomhedsplaner for Skolefondene i Aaret 1869—70 og har deraf fundet, at der er en endnu større Trang til en saadan almindelig Lov, end man skulde formode efter Motiverne til Regjeringens Lovforslag, thi det er ikke blot de 3 Amter, som der angives, Ringkjøbing, Hjørring og Thisted, hvis Skolefond har Underbalance, men det Samme er Tilfældet med 5 andre, nemlig Randers, Ribe, Skanderborg, Årsens og Frederiksborg, skjøndt de 3 af dem endnu ventede at kunne dække Underfludene ved Hjælp af Beholdninger fra tidligere Aar. Veile Amt havde ved

Hjælp af det fulde Pigningsbeløb et lille Dverflud; Viborg Amt lignede alleve 23 β for hver Tønde Hartkorn, Kjøbenhavn og Roskilde Amter 22 β , Sorø, Præsto og Bornholms Amter 21 β , Svendborg, Alsborg og Aarhus Amter 20 β , Maribo Amt 19 β og Holbæk og Odense Amter ifkun 18 β . Hertil kommer, at Reguleringssummerne ved den sidste Ansættelse 1866 ere stegne meget betydelig i Sammenligning med den første i 1856. Det er saaledes i den af det statistiske Bureau meddeelte Beretning om Almuekolerevæsenet i 1867 oplyst S. 47, at Stigningen paa Derne har været 27 pCt. og i Jylland endog 38 pCt., og Regjeringen har meddeelt Udvalget, at Reguleringssummernes samlede Beløb i de 3 Amter Thisted, Ringkjøbing og Hjørring i 1856 var henholdsvis 42,960, 45,255 og 47,706 Rd., men i 1866 59,033, 65,888 og 77,582 Rd. Paa Reguleringssummerne hever Pensionernes Størrelse, og der kan da neppe være Tvivl om, at Pensionshyrden langtfra at afstige snarere vil stige i de nærmeste Aar, og at Trangen til en høiere Pigning derfor ikke vil ophøre. Dgsaa har det vist sig, at Lærerne først ere komne paa Pension i en saa høi Alder, at der neppe i Fremtiden kan antages at ville blive nogen synderlig Formindskelse i Pensionernes Antal eller Størrelse. I de nævnte 3 Amter, Ringkjøbing, Hjørring og Thisted, har Afstedigelses-Alderen, siden Loven af 1856 udkom, i Gjennemsnit været følgende: